

Muistio on valmisteltu yhteistyössä puolustusministeriön kanssa.

SUOMEN OSALLISTUMINEN KANSAINVÄLISEEN KRIISINHALLINTAAN JA NOPEAN TOIMINNAN JOUKKOIHIN

1. Kriisinhallintaosallistumisesta yleisesti

Suomi jatkaa aktiivista osallistumistaan kansainväliseen kriisinhallintaan. Suomi osallistuu tällä hetkellä 12 sotilaalliseen kriisinhallintaoperaatioon yhteensä noin 480 sotilaalla ja 16 siviilikriisinhallintaoperaatioon noin 110 asiantuntijalla. Eniten suomalaisia sotilaita ja asiantuntijoita on tällä hetkellä Libanonissa ja Irakissa, Afganistanissa sekä siviilikriisinhallinnan osalta Ukrainassa. Afrikan merkitys kriisinhallinnassa kasvaa edelleen. Katsauksen liitteenä on kartta Suomen osallistumisesta kansainväliseen kriisinhallintaan.

Suomen sotilaallisen kriisinhallinnan osallistumiskulut (UM:n ja PLM:n pääluokat yhteensä) ovat viimeisten vuosien aikana olleet runsaat 100 miljoonaa euroa vuosittain. Vuonna 2013 kulut olivat yhteensä 124 miljoonaa euroa, vuonna 2014 116 miljoonaa ja vuonna 2015 106 miljoonaa. Vuodelle 2016 budjetoitu määräraha on 85 miljoonaa euroa, jota mahdolliset uudet päätökset kasvattaisivat. Sotilaalliseen kriisinhallintaan osoitettujen määrärahojen osalta periaatteena on, ettei varoja budjetoida ennakoivasti. Määrärahat ja tulevien vuosien kehykset suunnitellaan pääsääntöisesti tehtyjen kansallisten osallistumispäätösten pohjalta. Mahdolliset vuotuiset lisärahoitustarpeet, esimerkiksi osallistuttaessa uusiin operaatioihin tai päätettäessä jatkaa osallistumista käynnissä olevaan operaatioon, rahoitetaan lisätalousarviomenettelyn kautta. Erikseen sotilaallisesta kriisinhallinnasta, Suomen siviilikriisinhallintamäärärahat olivat vuoteen 2014 asti 17,4 miljoonaa euroa ja vuosina 2015 ja 2016 15,4 miljoonaa euroa vuodessa.

Ranska esitti Pariisissa marraskuussa 2015 tehtyjen terrori-iskujen seurauksena Euroopan unionin jäsenvaltioille avunpyynnön Lissabonin sopimuksen keskinäisen avunannon lausekkeen (SEU 42 (7) artikla) mukaisesti. Suomi on selvittänyt osallistumista **avunpyynnön toimeenpanoon sotilaallisen kriisinhallinnan keinoin**. Vastauksena Ranskan avunpyyntöön Suomi tarjoutui jatkamaan ja laajentamaan osallistumistaan Pohjois-Irakin koulutusoperaatiossa (*Operation Inherent Resolve*, OIR) sekä pyrkii laajentamaan osallistumistaan UNIFIL-operaatiossa. Lisäksi todettiin, että selvitetään mahdollisuuksia osallistumisen kasvattamiseen YK:n MINUSMA-operaatiossa Malissa. Suomi antoi joulukuussa 2015 SAC-lentokuljetuspoolin (*Strategic Airlift Capability*) kiintiöstä 24 lentotuntia Ranskan käyttöön.

Ranskan pyynnön lisäksi Suomi sai pyynnön **Yhdysvalloilta** ISILin vastaisen toiminnan tuen vahvistamiseksi. Myös tähän pyyntöön vastataan jatkamalla ja vahvistamalla osallistumista OIR-operaation koulutus- ja neuvonantotoiminnassa. Suomi vastaa Yhdysvaltain pyyntöön myös tukemalla YK:n kehitysohjelma UNDP:n (*United Nations Development Programme*) hallinnoimaa Irakin vakauttamisrahastoa (*Funding Facility for Immediate Stabilization*, FFIS) yhdellä miljoonalla eurol-

la. Lisäksi on huomioitava Suomen lupaukset YK:n yleiskokouksen korkean tason viikolla Yhdysvaltain johdolla järjestetyssä rauhanturvan huippukokouksessa.

On odotettavissa, että lähitulevaisuudessa kriisinhallintatarpeet tulevat lisääntymään Afrikan lisäksi myös **Välimeren alueella**. Alueen epävakaa tilanne on noussut yhdeksi turvallisuuspoliittisen keskustelun painopisteeksi mm. ISILin toiminnan ja Syyrian, Irakin ja Libyan vaikeiden poliittisten olosuhteiden sekä tilanteeseen liittyvien muuttoliikkeiden myötä. Tavoitteena on kokonaisuvaltainen kriisinhallinta, jolla pyritään sekä ennaltaehkäisemään muuttoliikkeisiin johtavaa epävakautta että mahdollistamaan paluumuutto vakauttamalla kriisialueita.

Ihmissalakuljetuksen vastainen EUNAVFOR MED Sophia -operaatio toimii tällä hetkellä kansainvälisillä vesillä Libyan edustalla. Operaatio on onnistunut rajoittamaan salakuljettajien toimintaa. Koko mandaattiaan se pääsee toteuttamaan vasta laajentaessaan toimintaansa Libyan aluevesille ja viime kädessä maaperälle, mikä edellyttäisi yhteistyötä Libyan yhtenäishallituksen kanssa sekä kansainvälisoikeudellista valtuutusta. Operaation toimintaa on myös alustavasti harkittu laajennettavaksi käsittämään Libyan laivaston ja rannikkovartioston kouluttamisen.

EU:n mahdollisten Libyan siviiliturvallisuussektorin tukitoimien suunnittelu on käynnistymässä osana Tunisista käsin toimivaa EUBAM Libya -operaatiota. Tukitoimet kattaisivat mm. terrorismin ja järjestäytyneen rikollisuuden torjunnan sekä muuttoliikekysymykset.

Libyan kansainvälisten tukijoiden ydinryhmän keskuudessa pohditaan mahdollista kansainvälistä tukiooperaatiota (*Libya International Assistance Mission, LIAM*), joka antaisi turvallisuussektorin tukea yhtenäishallitukselle ja sen toimintaedellytyksille Tripolissa. Tämänkin operaation edellytyksenä on yhtenäishallituksen muodostaminen. Myös Libyan poliittista prosessia tukevan UNSMIL-operaation (*United Nations Support Mission in Libya*) mandaatin uudistaminen edellyttää yhtenäishallituksen muodostumista.

Nato päätti helmikuussa tuesta pakolaiskriisin hoidolle käyttämällä Naton pysyvää merivoimaosastoa tiedusteluun, valvontaan ja monitorointiin Egeanmerellä. Nato tuottaa tietoa, jotta Kreikan ja Turkin merivartiostot sekä Frontex voivat tehdä työtään tehokkaammin.

Ulkoasiainministeriö ja puolustusministeriö tarkastelevat mahdollisia tarpeita keskittää Suomen sotilaallista kriisinhallintaosallistumista laatimalla arvion siitä, mistä sotilaallisen kriisinhallinnan operaatio-osallistumisesta Suomi voisi luopua. Edellinen arvio kriisinhallintaosallistumisen hajauttamisen ja keskittämisen vaikutuksista tehtiin vuonna 2014.

Tavoitteena on tulevaisuudessa laatia puolivuositaiset kriisinhallintakatsaukset maaliskuussa ja syyskuussa, jolloin ne tehokkaammin tukisivat kriisinhallintavarojen suunnittelu- ja budjetointiprosessia.

2. Ajankohtaisia kysymyksiä sotilaallisessa kriisinhallinnassa

Suomi jatkaa voimassa olevien päätösten mukaisesti **UNIFIL**in suomalais-irlantilaisessa pataljoonassa 30.11.2016 asti enintään 350 sotilaalla. Pataljoonan johtovaltiovastuu luovutetaan Irlannille marraskuussa 2016, minkä jälkeen osallistumista jatketaan noin 170 sotilaalla vuoden 2018 loppuun asti. Suomi on erikseen selvittänyt 11.12.2015 tehdyn TP-UTVAn linjauksen mukaisesti Suomen osallistumisen vahvistamista UNIFIL-operaatiossa Libanonissa, ts. uutta UNIFIL-

osallistumista. Osallistumisen laajentaminen korvaamalla ranskalaisjoukkoja operaatiossa olisi merkittävä vastaus Ranskan esittämään keskinäisen avunantolausekkeen (42.7) mukaiseen apupyyntöön.

Suomen osallistumisen jatkamisesta ja vahvistamisesta **OIR-operaation** turvallisuussektorin koulutusyhteistyössä Irakissa on annettu eduskunnalle selonteko (VNS 2/2016). Osallistumisesta tehdään sotilaallisesta kriisinhallinnasta annetun lain mukainen päätös eduskunnan kuulemisen jälkeen.

Suomi osallistuu **EUNAVFOR Sophia** -operaatioon esikuntaupseereilla ja alustarkastusosastolla. Suomen kansallinen osallistumispäätös on voimassa esikuntahenkilöstön osalta 7.8.2016 ja alustarkastusosaston osalta 30.10.2016 saakka. Osallistumista esitetään jatkettavaksi siten, että Suomi jatkaisi 7.8.2016 jälkeen operaatiossa enintään kymmenellä esikuntaupseerilla vuoden 2017 loppuun asti. Asiasta tehdään sotilaallisesta kriisinhallinnasta annetun lain mukainen päätös, ja ulkoasiainvaliokunnalle annetaan asiasta selvitys.

Suomi jatkaa osallistumista Naton **Resolute Support** -operaatioon Afganistanissa voimassa olevan osallistumispäätöksen mukaisesti noin 40 sotilaan vahvuudella. Osallistuminen operaatioon on tärkeä osa Suomen transatlanttista ja Naton kanssa tehtävää yhteistyötä. Operaation suunnittelu on kriteeriperusteista eli perustuu Naton ja operaatioon osallistuvien maiden yhteiseen arvioon kokonaistilanteesta. Tämänhetkisten arvioiden mukaan Afganistanin turvallisuustilanne ei mahdollista operaation päättämistä vuoden 2016 aikana. Kriteeriperusteisuus on ollut myös Suomen osallistumisen perustana. Suomi tukee lisäksi Afganistanin turvallisuussektorin kehitystä kuudella miljoonalla eurolla vuosittain Naton ANA-Trust Fundin ja UNDP/LOFTA-rahaston kautta. Varsovan huippukokouksessa heinäkuussa käsitellään tuen jatkoa vuosille 2018–2020.

Suomi osallistuu EU:n **EUTM Mali** -koulutusoperaatioon enintään 12 sotilaalla. Suomalaiset kouluttajat ovat toimineet jalkaväkikoulutusosastossa yhdessä muiden Pohjoismaiden ja Baltian maiden kanssa. Operaation toukokuussa päättyvää mandaattia on jatkettu kahdella vuodella. Uuden mandaatin puitteissa siirrytään asteittaisesti ns. hajautettuun koulutukseen laajentaen operaatioaluetta pääkaupungin ulkopuolelle. Koulutus on tarkoitettu toteuttaa liikkuvia koulutusryhmiä käyttäen. Operaation toiminta keskittyy koulutuksen lisäksi myös strategiseen neuvonantoon. Koulutukseen liittyvien muutosten myötä pohjoismais-balttialainen koulutusosasto hajoo ja Suomen osallistumisvahvuus laskee 2–3 sotilaaseen vuoden 2016 syksyn aikana.

Suomi päätti syksyllä 2015 kasvattaa osallistumistaan YK:n Malissa toimivassa **MINUSMA**-operaatiossa viidestä kahteenkymmeneen sotilaaseen, ml. 10 sotilastarkkailijaa. Aiemman linjauksen mukaisesti selvitetään edelleen osallistumisen mahdollista vahvistamista, joka olisi samalla vastaus sekä viime syksyn YK:n rauhanturvahuippukokouksen Suomen lupaukseen että Ranskan esittämään avunpyyntöön. YK tarkastelee parhaillaan operaatiota tarkoituksena laajentaa mandaattia kesäkuussa. Mahdollinen osallistumissuunnitelma tuodaan myöhemmin linjattavaksi TP-UTVAan.

3. Suomen osallistuminen siviilikriisinhallintaan

Yli kolmannes Suomen siviilikriisinhallintaosallistumisesta keskittyy edelleen Ukrainassa oleviin Etyj- ja EU-operaatioihin. Suurin osa suomalaisista asiantuntijoista (27 henkilöä) on Etyjin **SMM-monitorointimissiossa** (*Special Monitoring Mission to Ukraine*), jonka mandaattia on jatkettu

31.3.2017 asti. Monitorijien kattomäärä on 1000 kansainvälistä tarkkailijaa. Parhaillaan operaatioissa toimii noin 720 tarkkailijaa, ja heidän määränsä on tarkoitus nostaa 800 kevään aikana. Tiilanne alueella on säilynyt herkkänä. SMM:llä on ollut merkittävä rooli Minskin sopimuksen toimeenpanon seurannassa. Suomi on pitänyt tärkeänä osallistumista missioon vahvalla panoksella. Suomi osallistuu myös EU:n neuvonanto-operaatioon **EUAM Ukraina**, jonka toimintaa ollaan helmikuussa hyväksytyn uudistetun operaatiosuunnitelman myötä laajentamassa strategisesta neuvonannosta operatiiviseen koulutustoimintaan. Samoin tarkastellaan kahden pysyvän aluetoimiston perustamista. Suomalaisia asiantuntijoita operaatiossa toimii tällä hetkellä neljä.

On odotettavissa, että **EULEX Kosovon** kesällä umpeutuvaa mandaattia jatketaan. Alustavien suunnitelmien mukaan perustehtävät säilyisivät pitkälti samoina, mutta operaation vahvuus pieneni kenties merkittävästikin. **EUPOL Afganistan** tulee näillä näkymin loppumaan sen mandatin päättyessä vuoden 2016 lopussa. Loppukeväällä valmistuu tarkastelu siitä, voisiko operaatiota seurata jokin pienempi koulutuselementti esimerkiksi siviili- ja lähipoliisitoiminnan kehittämisen jatkamiseksi. Molempien operaatioiden osalta tehtävien siirtoa muille EU- ja kansainvälisille toimijoille on aloitettu, jotta saavutetuista tuloksista pidetään kiinni.

Yleisenä trendinä on, että EU:n siviilikriisinhallintaoperaatiot siirtyvät enenevässä määrin kohti pienempiä operaatioita, joissa tehtävien määrä on suppeampi. EU:n siviilikriisinhallinnassa painopiste on siirtymässä Afrikkaan. Suomalaisen asiantuntijoiden osallistumisen haasteena Afrikassa oleviin operaatioihin on ollut asiantuntijoiden suhteellisen alhainen kiinnostus vaikeiksi koettujen ympäristöjen ja kielitaitovaatimusten takia.

Tällä hetkellä noin 40 % Suomen siviilikriisinhallinta-asiantuntijoista on poliiseja. Olisi hyödyllistä pyrkiä laajentamaan ja monipuolistamaan osallistumista. Esimerkiksi tasa-arvo- ja ihmisoikeusasiantuntijoista on operaatioissa kasvava kysyntä. Suomalaisista siviilikriisinhallinnan asiantuntijoista 40 prosenttia on naisia, mikä on selkeästi EU:n 20 prosentin keskiarvoa korkeampi.

4. Suomen osallistuminen koulutusyhteistyöhön sekä asiantuntija- ja materiaalituen antamiseen kolmansille maille

Koulutusvienti ja kohdealueen omien sotilaallisten suorituskykyjen kehittäminen ovat merkittävä sotilaallisen kriisinhallinnan muoto. Koulutustoiminta on kasvussa erityisesti Afrikassa, jossa tavoitteena on paikallisten kykyjen kehittäminen mm. turvallisuussektorin, oikeusvaltion ja hyvän hallinnon vahvistamisessa.

Turvallisuussektorin ja kehitysyhteistyön lähentämisessä edettiin hieman, kun OECD:n kehityskomitea päätti alkuvuodesta 2016 päivittää kehitysavun määritelmää. Jatkossa muun muassa sotilashenkilöstölle annettava ei-sotilaallinen koulutus, esim. ihmisoikeuksia, seksuaalisen väkivallan estämistä, humanitaarista oikeutta ja korruption torjuntaa koskeva koulutus, voidaan lukea osaksi virallista kehitysapua.

Suomi osallistuu aktiivisesti koulutustoimintaan kriisinhallinnan alalla EU:ssa, Natossa ja YK:ssa. Puolustusvoimien kansainvälinen keskus on nimetty Nato-maiden ja Naton kumppanimaiden kriisinhallintakoulutuksen koordinaattoriksi vuoden 2016 alusta. Kokonaisvaltaisen kriisinhallintakonseptin koulutus toteutetaan yhdessä Kriisinhallintakeskuksen (CMC Finland) kanssa.

Suomi osallistuu tällä hetkellä viiteen sotilaskoulutusoperaatioon: EUTM Somalia, EUTM Mali, Naton *Resolute Support* Afganistanissa ja *Operation Inherent Resolve* Irakissa. EUFOR Althea -operaatio Bosnia-Hertsegovinassa on luonteeltaan toimeenpaneva, mutta keskittyy pääasiassa koulutukseen.

Suomi osallistuu kolmeen varsinaiseen siviilikoulutusoperaatioon: EUCAP Sahel Mali, EUCAP Sahel Niger ja EUCAP Nestor. Lisäksi useisiin muihinkin siviilikriisinhallintaoperaatioihin liittyy koulutuksellisia elementtejä.

EU:n kumppanimaiden kapasiteettien kehittämistä koskevan aloitteen (*Capacity Building for Security and Development*, CBSD) tavoitteena on lisätä EU:n tukea kolmansille maille. Komissio ja ulkosuhdehallinto antoivat keväällä 2015 asiasta yhteisen tiedonannon. CBSD-aloitetta on pyritty testaamaan identifioimalla tukihankkeita mm. Somaliassa ja Malissa. Avainkysymyksiä ovat tukitoimien rahoitus ja koordinaatio. Rahoitukseen etsitään sekä lyhyen että pitkän aikavälin ratkaisuja. Toistaiseksi edistys aloitteen toimeenpanossa on ollut hidasta.

CBSD-aloitteen rinnalla EU:lle valmistellaan uutta turvallisuussektorin reformin (SSR) kehysasiakirjaa. Uuden kehyksen tulisi koota yhteen kaikki YTPP- ja YUTP-työkalut, komission välineet sekä työkalut myös oikeus- ja sisäasioiden puolelta.

Naton puolustuskapasiteetin kehittämistoiminnan (*Defence Capacity Building*, DCB) toimeenpano on edennyt. Tällä hetkellä tuen kohdemaat ovat Georgia, Moldova, Jordania ja Irak. Georgian DCB-paketti on pisimmällä toimeenpanossaan. Pakettiin sisältyy mm. Naton yhteystoimiston vahvistaminen, kahden koulutuskeskuksen ja logistisen fasiliteetin perustaminen sekä säännölliset harjoitukset Georgiassa. Suomi tukee yhdessä muiden Pohjoismaiden ja Baltian maiden kanssa Naton Georgiaan perustaman koulutuskeskuksen (*Joint Training and Evaluation Centre*, JTEC) toimintaa asettamalla keskuksen koulutuksen suunnitteluun perehtyneen asiantuntijan.

Irakin tukipaketin toimeenpanosta keskustellaan Natossa. Tuki voisi muodostua improvisoitujen räjähteiden vastaisesta toiminnasta, sotilaslääketieteellisen koulutuksen tai välineistön tarjoamisesta, aliupseerien kouluttajien koulutuksesta, kyberpuolustuksen tuesta ja siviilivalmiussektorin asiantuntijatuesta. Suomen mahdollisuuksia osallistua Irakin tukipakettiin yhdessä muiden Pohjoismaiden ja Baltian maiden kanssa selvitetään.

Suomi tukee edelleen Afrikan unionin kriisinhallintakapasiteetin kehittämistä yhdessä muiden Pohjoismaiden kanssa kouluttamalla Itä-Afrikan valmiusjoukon henkilöstöä. Suomi on asettanut asiantuntijan pohjoismaiseen koordinaatioryhmään Nairobissa. Kesän aikana tehdään pohjoismainen selvitys tuen jatkumisen edellytyksistä vuoden 2016 jälkeen, ja siitä on tarkoitus päättää syksyn 2016 NORDEFCO-puolustusministerikokouksessa.

Suomi jatkaa Puolustusvoimien kansainvälisen keskuksen järjestämien YK:n sotilasasiantuntijakurssien ja siviilien suojelukurssien järjestämistä. Afrikan rauhanturvakoulutukseen pyritään jatkossakin panostamaan syksyn rauhanturvahuippukokouksen lupausten mukaisesti. Tässä Puolustusvoimien kansainvälinen keskus ja CMC Finland ovat keskeisiä toimijoita. Puolustusvoimien kansainvälisellä keskuksella on lisäksi käynnissä tai vireillä kahdenvälisiä koulutusyhteistyöhankkeita mm. Etelä-Korean, Kazakstanin, Meksikon, Vietnamin ja Chilen kanssa.

UNIFIL-operaation suomalais-irlantilainen pataljoona jatkaa vuonna 2016 Libanonin asevoimien tukemista osana pataljoonan sotilas-sotilas-yhteistyötä (*Military-Military Cooperation*, MIMIC).

Lisäksi Suomi on tukenut Libanonin jälleenrakentamiseen liittyviä pienhankkeita siviili-sotilas-yhteistyöprojektein (*Civil–Military Cooperation*, CIMIC).

5. Suomen osallistuminen nopean toiminnan joukkoihin

Suomi jatkaa suunnitelmallista osallistumista Naton nopean toiminnan joukkoja täydentävään toimintaan (*Nato Response Force*, NRF) sekä EU:n taisteluosastoihin. Osallistuminen nopean toiminnan joukkoihin ja kansainväliseen koulutus- ja harjoitustoimintaan on tärkeä osa Suomen puolustuksen ja sen valmiuden kehittämistä.

Naton nopean toiminnan joukot

Naton Walesin huippukouksessa hyväksymässä valmiusohjelmassa (*Readiness Action Plan*, RAP) on uudistettu Naton nopean toiminnan joukkojen konseptia. Myös uusi konsepti on avoin kumppanimaille. Uudistettu NRF muodostuu valmiusvaatimusten mukaisesti kolmesta eri kokonaisuudesta: *Very High Readiness Joint Task Force* (VJTF), *Initial Follow-on Forces Group* (IFFG) ja *Follow on Forces Group* (FFG).

Suomi on osallistunut Naton NRF-joukkojen täydentävään toimintaan vuodesta 2012 alkaen. Vuodeksi 2016 joukkopooliin on ilmoitettu maavoimien helikopteryksikkö ja maavoimien jääkäri-komppania, vuodeksi 2017 merivoimien alus ja maavoimien suojelun erikoisosasto sekä vuodeksi 2018 ilmavoimien valmiusyksikkö. Suomen osallistumista vuodelle 2018 täydennetään suunnittelun edetessä. Vuodesta 2016 alkaen Suomen osallistuminen noudattaa uudistetun NRF:n mukaista osallistumista. Suomi osallistuu edelleen kumppanimaana, NRF:n ns. täydentävään toimintaan FFG-joukkokokonaisuudessa. Suunnittelun edetessä kyseeseen tulevat myös muut kumppanimaille avoimet joukkokokonaisuudet sekä näiden joukkojen koulutus- ja harjoitusyhteistyöhön osallistuminen.

Suomen kannalta on tärkeää hyödyntää kaikki kumppanimaille avoinna olevat mahdollisuudet Suomen puolustuksen ja puolustusvoimien suorituskykyjen ja yhteistoimintakyvyn ylläpitämiseksi ja kehittämiseksi.

Euroopan unionin taisteluosastot

Suomi osallistuu Ison-Britannian johtaman Euroopan unionin taisteluosaston (EUBG) valmiusvuoroon 1.7.–31.12.2016. Taisteluosastoon osallistuvat Ison-Britannian ja Suomen lisäksi Irlanti, Latvia, Liettua ja Ruotsi. Suomi asettaa taisteluosastoon tiedustelujoukkueen, ilmatulenjohtoryhmän, esikuntaupseereita ja tarvittavat tukielementit. Suomalaisjoukon kokonaisvahvuus on noin 50 sotilasta. Valtioneuvoston selonteko eduskunnalle sotilasosaston asettamisesta korkeaan valmiuteen on tarkoitus antaa toukokuussa 2016. Suomi on osallistunut EU:n taisteluosastoihin aiemmin yhteensä viisi kertaa. Vuosina 2007 ja 2011 Suomi osallistui Saksan ja Alankomaiden johdolla muodostettuihin taisteluosastoihin sekä vuosina 2008, 2011 ja 2015 Ruotsin johtamiin pohjoismaisiin taisteluosastoihin. Suomen kokemukset EU:n taisteluosasto-osallistumisesta ovat olleet myönteisiä, vaikka taisteluosastoja ei ole toistaiseksi käytetty kriisinhallintaoperaatioissa. Osallistuminen on palvellut puolustuskyvyn sekä puolustusvoimien suorituskyvyn, yhteistoimintakyvyn ja kriisinhallintavalmiuksien kehittämistä. Samalla valmiusvuorot ovat toimineet merkittävinä käytännön puolustusyhteistyön alustoina Suomen kannalta tärkeiden maiden kanssa. Suomen jatkosuunni-

telmat osallistumisesta EU:n taisteluosastojen valmiusvuoroihin Ison-Britannian valmiusvuoron jälkeen ovat toistaiseksi avoinna.

6. Naton kehysvaltiokonsepti

Naton Walesin huippukokous vahvisti suorituskkyjen kehittämässä uuden kehysvaltiokonseptin (*NATO Framework Nations Concept*). Siinä pienempi maaryhmä voi kehittää kyseisten maiden ja liittokunnan tarvitsemia joukkoja ja suorituskkyjä, joita liittokunta kokonaisuudessaan voi hyödyntää. Tavoitteena on tehostaa etenkin liittokunnan eurooppalaisten jäsenmaiden valmiuksia. Maaryhmän toimintaa johtaa nimetty jäsenmaa eli kehysvaltio.

Kyse on ennen muuta harjoitustoiminnasta. Sillä voitaisiin ylläpitää ja kehittää suorituskkyä valmiusvuorojen ja operaatioiden välissä. Kehysvaltion johdolla toteutettava kahdenvälinen harjoitustoiminta täydentäisi Naton harjoitustoimintaa. Suomen kannalta mielenkiintoisia ovat Ison-Britannian ja Saksan johtamat maaryhmät. Osallistuminen maaryhmäyhteistyöhön ei merkitse sitoutumista operatiiviseen toimintaan.

Ison-Britannian johtama maaryhmä

Ison-Britannian johtaman kehysvaltioryhmän käytännön työväline on *Joint Expeditionary Force* -joukkopooli (JEF), jonka tavoitteena on tukea osallistujamaiden suorituskkyjen kehittämistä sekä Naton ja EU:n toimintakykyä. Puolustushallinnossa tarkastellaan alustavasti mahdollisuuksia osallistua yhdessä Ruotsin kanssa Ison-Britannian johtaman kehysvaltioryhmien toimintaan. Suomen osallistuminen joukkopooliin olisi myös luontevaa Naton kehittyneenä EOP-kumppanina ja Northern Group -ryhmän jäsenenä.

Saksan johtama maaryhmä

Saksan johtama kehysvaltioyhteistyö luo edellytyksiä rakentaa monikansallisia eurooppalaisia suorituskkyjä ja muodostaa niistä joukkokokonaisuuksia esimerkiksi kriisinhallinnan tarpeisiin. Toiminta tapahtuu mm. erityisalojen koulutuksen harmonisoinnilla ja yhteistyöllä Naton osaamiskeskusten kanssa. Kehysvaltioyhteistyö luo kapeille erityisaloille ja joukoille edellytyksiä osallistua suorituskkyjen kehittämiseen monenvälisen puolustusyhteistyön kautta.

Saksan johtama kehysvaltioyhteistyö on vasta alkuvaiheessa mutta sen sisällön rakentaminen on käynnistynyt. Puolustushallinto selvittää Saksan kanssa tehtävän kehysvaltioyhteistyön tarkempaa sisältöä.

LIITE: Kartta Suomen osallistumisesta kansainväliseen kriisinhallintaan